

Bruxelles, 20. studenoga 2023.
(OR. en)

15701/23

JAI 1530
MIGR 404
ASIM 109
SOC 806
EMPL 580

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	16. studenoga 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 715 final
Predmet:	KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA o mobilnosti vještina i talenata

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 715 final.

Priloženo: COM(2023) 715 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.11.2023.
COM(2023) 715 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

o mobilnosti vještina i talenata

1. UVOD

Kvalificirana radna snaga presudna je za konkurentnost gospodarstva EU-a i njegovu sposobnost za rast i inovacije. Poslodavcima nije lako pronaći radnike koji su im potrebni. Nedavni paket instrumenata Komisije za demografiju pokazao je kako starenje stanovništva Europe dodatno pogoršava taj problem¹. **EU hitno mora poduzeti mjere za povećanje broja radne snage.**

Nedostatak radne snage u EU-u utječe na različita zanimanja i sektore na svim razinama vještina, uključujući zdravstvenu skrb, dugotrajnu skrb i socijalnu skrb, građevinarstvo, proizvodnju, prijevoz i skladištenje, usluge pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, inženjerstvo, tehničke i znanstvene djelatnosti te informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT). Realno je očekivati nedostatak vještina u područjima koja su presudna za prilagodbu EU-a svijetu koji se mijenja. Smjer politike je utvrđen i **zelena tranzicija** će do 2030. dovesti do otvaranja 1 do 2,5 milijuna dodatnih radnih mjesta. S obzirom na **digitalnu tranziciju** povećat će se potražnja za visokostručnim znanjem u području IKT-a, ali i za osnovnim digitalnim vještinama. U EU-u trenutačno nedostaje 11 milijuna stručnjaka u području IKT-a da bi do 2030. ostvario cilj od 20 milijuna takvih zaposlenika.²

U Europskoj godini vještina ističe se da je strateški pristup problemu manjka radne snage i vještina neophodan i da će to i dalje biti. Taj posao mora početi kod kuće. Politika tržišta rada EU-a usmjerena je na mjere za prekvalifikaciju i usavršavanje domaće radne snage³, aktiviranje skupina koje u manjoj mjeri sudjeluju na tržištu rada⁴ uz ciljanu potporu regijama u kojima su prisutni depopulacija i manjak vještina, kao i mjere za povećanje mobilnosti unutar EU-a. Već se poduzimaju brojne mjere (vidjeti sažetak u Prilogu), kojima se promiču sustavi i prakse za priznavanje kvalifikacija i vještina, potiče mobilnost radne snage kako bi se smanjile prepreke na jedinstvenom tržištu i povećava mobilnost učenika. Međutim, te mjere same po sebi neće biti dovoljne za zadovoljavanje potražnje. S obzirom na to da na globalnoj razini postoji velika potražnja za vještinama, buduća konkurentnost EU-a ovisit će o njegovoj sposobnosti privlačenja talenata iz svih dijelova svijeta i osiguravanja poticajnog okruženja kako bi **ljudi svih razina vještina rado dolazili u Europu.**

EU će nastaviti **produbljivati suradnju s partnerskim zemljama** tako da osigura obostrano koristan pristup u stvaranju novih putova za zakonite migracije te pruži potporu razvoju vještina i promiče kružnu migraciju kako bi se spriječio odljev mozgova.

U ovoj Komunikaciji i popratnim prijedlozima predstavljen je skup mjera koje se međusobno podupiru kako bi EU postao privlačniji talentima, a obuhvaćaju cijeli niz zanimanja u kojima poslodavcima nedostaju kvalificirani radnici te kako bi se potaknula mobilnost unutar EU-a. Svrha je tih mjera ukloniti prepreke međunarodnom zapošljavanju i stvoriti uvjete da državljani trećih zemalja mogu u potpunosti iskoristiti svoje vještine i kvalifikacije u Europi. Predstavljenim inicijativama nastoje se **iskoristiti potpora EU-a i zajednička snaga EU-a kako bi se državama članicama pomoglo da budu konkurentne u globalnoj utrci za talentima.** Predloženi novi instrumenti pridonijeli bi **usklađivanju ponude radnih mjesta** koje nude poslodavci iz EU-a i **potražnje za radnim mjestima** državljana trećih zemalja

¹ COM(2023) 577 final.

² Cilj utvrđen u dokumentu COM(2021) 118 final. Statistički podaci Eurostata o zaposlenim stručnjacima za IKT, dostupni na: [Statistički podaci | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1)

³ Domaća radna snaga EU-a sastoji se od zaposlenih i nezaposlenih građana EU-a te državljana trećih zemalja koji zakonito borave u EU-u.

⁴ Kao što su žene, mladi, stariji radnici, osobe s invaliditetom, Romi i osobe migrantskog podrijetla.

koji traže posao u EU-u. Djelovanje na razini EU-a može imati veći učinak od mjera koje poduzimaju pojedinačne države članice jer se time stvara okruženje koje će privući osoblje potrebno poslodavcima i koristi ekonomija razmjera kako bi se smanjile prepreke zapošljavanju. Olakšavanje kretanja unutar EU-a, kao što su mjere za promicanje mobilnosti u svrhu učenja, pozitivno utječe i na građane trećih zemalja koji žele sudjelovati na tržištu rada EU-a.

Cilj je utvrđenih mjera osigurati **međusektorski pristup i pristup na svim razinama uprave. One se temelje na postojećim instrumentima, uključujući paket o vještinama i talentima te pakt o migracijama i azilu**, kao i na **suradnji s trećim zemljama**. Provedba će se oslanjati na doprinos tijela država članica nadležnih za migracije i zapošljavanje, dionika na lokalnoj i regionalnoj razini, socijalnih partnera, poduzeća iz EU-a i partnerskih zemalja.

2. KAKO MOBILNOST TALENATA IZ TREĆIH ZEMALJA MOŽE BITI DIO RJEŠENJA

Zbog razmjera problema u području vještina s kojima se EU suočava **potrebno je pokrenuti sve dostupne mjere politike**.

Državljeni trećih zemalja već sada **uvelike pridonose** tržištu rada EU-a i gospodarstvu EU-a. Čak 13 % ključnih radnika koji obavljaju osnovne funkcije državljani su trećih zemalja⁵. Države članice sve više otvaraju svoja tržišta rada državljanima trećih zemalja s potrebnim vještinama kako bi smanjile problem manjka kvalificirane radne snage. U 2022. državljanima trećih zemalja u EU-u za potrebe zapošljavanja izdano je oko 1,6 milijuna prvih boravišnih dozvola⁶, što je najviša brojka otkad je Eurostat 2009. počeo voditi evidenciju o tome. U deficitarnim zanimanjima obično je veći udio radnika rođenih izvan EU-a⁷.

Nekoliko **država članica nedavno je provelo ili trenutačno raspravlja o provedbi reformi svojih sustava za migraciju radne snage kako bi se olakšao njezin ulazak iz inozemstva**⁸. Međutim, pristupi država članica razlikuju se, informacije o migracijskim programima nisu uvijek lako dostupne⁹, a suradnja s partnerskim zemljama često je fragmentirana, zbog čega EU nije dovoljno privlačan potencijalnim radnicima.

Neuspjeh u privlačenju i boljem iskorištavanju vještina radnika iz zemalja izvan EU-a u deficitarnim zanimanjima dovest će do toga da potražnja za radnom snagom na svim razinama vještina postane trajni problem, što će usporiti gospodarski rast i utjecati na kvalitetu usluga. EU treba učiniti privlačnim talentima iz cijelog svijeta ne samo kako bi se ublažio problem nedostatka radne snage nego i kako bi se **potaknule inovacije i tehnološki napredak**. Izvršni pojedinci mogu imati golem utjecaj na sposobnost EU-a da uvodi inovacije i poboljša nove poslovne modele. Na primjer, ako EU želi postati predvodnik u

⁵ *Immigrant Key Workers: Their Contribution to Europe's COVID-19 Response*: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/crucial-contribution-migrant-workers-europes-coronavirus-response-2020-05-13_hr

⁶ *Gotovo 3,7 milijuna prvih boravišnih dozvola izdano 2022.* – Products Eurostat News — Eurostat ([europa.eu](https://europa.eu/europa.eu))(europa.eu)

⁷ Izvješće o zapošljavanju i socijalnoj politici u Europi za 2023.

⁸ Na primjer, Njemačka je u lipnju 2023. donijela odluku o reformi u području migracija radne snage, pri čemu je vlada navela potrebu da se godišnje privuče 400 000 državljana trećih zemalja. Italija je u srpnju 2023. donijela novu uredbu o zakonitim migracijama u kojoj se navodi potreba za 833 000 državljana trećih zemalja u razdoblju od 2023. do 2025. u različitim sektorima, uključujući socijalnu skrb, promet, turizam i poljoprivredu. Za dodatne informacije o politikama država članica u području migracija radne snage vidjeti Prilog 8. Izvješću o procjeni učinka o bazi talenata EU-a (SWD(2023) 717 final).

⁹ Iako je uspostavljen portal EU-a za imigraciju, državljani trećih zemalja i poslodavci nisu uvijek upoznati s njime i na njemu se ne nude informacije prilagođene pojedinačnim situacijama.

disruptivnim tehnologijama i prelasku na mrežu 4.0 i virtualni svijet¹⁰, presudno je da se pristupi tom uskom segmentu vrhunskih vještina, u kojem je globalna konkurencija za talente najjača. Zemlje kao što su SAD i Kanada uspostavile su posebne programe usmjerene na talentirane pojedince s traženim vještinama¹¹, a imaju ih i neke države članice EU-a¹².

Poduzimanje mjera da EU postane privlačniji talentima iz inozemstva

Prema OECD-ovu pokazatelju privlačnosti za talente¹³ EU trenutačno nije konkurentan u privlačenju najboljih svjetskih talenata. **EU kao cjelina trenutačno ima manji značaj** u privlačenju kvalificiranih radnika iz inozemstva od onog koji bi trebao imati¹⁴. Unatoč visokoj kvaliteti života i prilikama koje se nude u EU-u, državljani trećih zemalja ne navode države članice EU-a među svojim najtraženijim odredištima, nego preferiraju druge članice OECD-a kao što su Novi Zeland, Australija, SAD ili Kanada. Učenje jezika odredišnih zemalja također može biti jedan od razloga. Samo je jedna država članica (Švedska) među prvih pet zemalja prema OECD-ovu pokazatelju privlačnosti za visokokvalificirane radnike.

Nadležnost za zakonite migracije podijeljena je između Unije i država članica, što znači da države članice zadržavaju puno pravo određivanja opsega prihvata. Međutim, države članice imaju i **zajedničke probleme i potrebe**. Promicanje EU-a kao privlačnog odredišta za strane talente može koristiti svim državama članicama, čime bi se zemljama slabijeg međunarodnog ugleda ili onima koje raspolažu s manje resursa za privlačenje talenata omogućilo da ostvare koristi od ujedinjavanja snaga te ujedno pokazalo integraciju gospodarstva EU-a. Suradnja EU-a ujedno pomaže državama članicama i poslodavcima u svladavanju zajedničkih praktičnih zadataka: procjena vještina državljana trećih zemalja, njihovo povezivanje s poslodavcima i strukturiranje suradnje s trećim zemljama.

Trenutačno se radi na uklanjanju nedostataka u zakonodavnom okviru. „Provjera primjerenosti” zakonodavstva o zakonitim migracijama iz 2019.¹⁵ pokazala je da je pravna stečevina EU-a u tom području fragmentirana i da nije bila dovoljno učinkovita u povećanju ukupne privlačnosti EU-a. Od tada je donesena revidirana Direktiva o plavoj karti EU-a¹⁶ kojom su uvedena učinkovitija pravila za privlačenje visokokvalificiranih radnika (rok za njezinu provedbu je studeni 2023.). Kako je utvrđeno u paketu o vještinama i talentima¹⁷, u tijeku su pregovori o prijedlozima Komisije za reviziju Direktive o jedinstvenoj dozvoli¹⁸ i Direktive o osobama s dugotrajnim boravištem¹⁹ kako bi se pojednostavnili postupci zakonitih migracija. U okviru daljnjeg postupanja Komisija se obvezala istražiti daljnje mogućnosti zakonitih migracija u EU u tri važna područja: dugotrajna skrb, mobilnost mladih i inovativni poduzetnici.

U okviru paketa o vještinama i talentima jasno je navedeno da, s obzirom na razmjere praktičnih prepreka zapošljavanju državljana trećih zemalja, **postojeće zakonodavne mjere**

¹⁰ Vidjeti COM(2023) 442 final.

¹¹ Vidjeti, na primjer, američku vizu O-1A.

¹² Europska migracijska mreža, *Synthesis report on Migratory Pathways for Start-Ups and Innovative Entrepreneurs in the European Union*, prosinac 2019.

¹³ [Privlačnost za talente 2023. – OECD](#)

¹⁴ Vidjeti Izvješće o procjeni učinka o bazi talenata EU-a za daljnju analizu, SWD(2023) 717 final.

¹⁵ SWD(2019) 1056 final.

¹⁶ Direktiva (EU) 2021/1883 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2021. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja visokokvalificiranih radnika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2009/50/EZ.

¹⁷ COM(2022) 657 final.

¹⁸ COM(2022) 655 final.

¹⁹ COM(2022) 650 final.

nisu dovoljne. Međunarodno usklađivanje ponude radnih mjesta i potražnje za njima i dalje je previše složeno i skupo i za državljane trećih zemalja i za poslodavce²⁰, osobito za MSP-ove s ograničenim resursima. Državljeni trećih zemalja često imaju znatne troškove kao što su administrativne naknade ili troškovi prevođenja. Osim financijskog opterećenja, **složenost i trajanje postupaka za međunarodno zapošljavanje** nisu poticajni ni za državljane trećih zemalja ni za poslodavce²¹, pri čemu je više od polovice (52 %) poduzeća koja zapošljavaju izvan EU-a izjavila kako je taj postupak vrlo ili umjereno težak²². Problemi u pristupu jasnim informacijama o pravilima i postupcima zakonite migracije još su jedna dugotrajna prepreka²³.

Kako je istaknuto u govoru predsjednice von der Leyen o stanju Unije 2022., problemi **povezani s priznavanjem stručnih kvalifikacija državljana trećih zemalja** često su još jedna praktična prepreka koja radnike odvraća od dolaska u EU. Države članice imaju posebne obveze u pogledu profesija koje su regulirane u svim državama članicama. Minimalni standardi osposobljavanja utvrđeni su na razini EU-a za sedam profesija (kao što su medicinske sestre i liječnici) u okviru zakonodavstva EU-a o priznavanju stručnih kvalifikacija (Direktiva 2005/36/EZ). Reguliranje drugih profesija u nacionalnoj je nadležnosti²⁴. Stotine profesija regulirano je samo u nekim državama članicama, kao što su inženjeri građevinarstva ili tehničari za grijanje. Formalne odluke o priznavanju mogu biti potrebne za pristup profesiji, ali i za mogućnost zakonite migracije ili nastavak školovanja.

Priznavanje je presudno kako bi se osiguralo da radnici koji dolaze iz inozemstva i zapošljavaju se u određenim profesijama imaju odgovarajuće obrazovanje, osposobljavanje ili iskustvo. Međutim, postupci za priznavanje kvalifikacija iz trećih zemalja često su pretjerano **skupi, složeni i dugotrajni**. Ujedno znatno administrativno opterećuju države članice zbog manjka informacija o kvalifikacijskim sustavima trećih zemalja, nedostatnog udruživanja stručnog znanja i resursa na razini EU-a te poteškoća u provjeri vjerodostojnosti dokumenata.

Mnoga deficitarna zanimanja nisu regulirana. U tim slučajevima poslodavci sami odlučuju o tome imaju li državljani trećih zemalja odgovarajući profil na temelju njihovih kvalifikacija, iskustva i vještina pa nije potreban formalni postupak priznavanja. Međutim, nedovoljno razumijevanje i **povjerenje poslodavaca u vještine i kvalifikacije stečene u trećim zemljama**, a koje su potrebne za zapošljavanje u nereguliranim profesijama, još su jedna velika prepreka mobilnosti talenata i vještina²⁵.

To ne utječe samo na privlačnost EU-a, već dovodi do „**traćenja intelektualnog potencijala**”, odnosno situacije da državljani trećih zemalja rade poslove ispod svoje razine kvalifikacija. Prema podacima Eurostata više od četvrtine državljana trećih zemalja 2022.

²⁰ Za dodatne pojedinosti vidjeti Izvješće o procjeni učinka o bazi talenata EU-a (SWD(2023) 717 final). Tu se procjenjuje da prosječni trošak zapošljavanja državljanina treće zemlje može iznositi između 1 500 EUR i 2 500 EUR (bez troškova selidbe), što može porasti na 8 500 – 10 000 EUR ako su potrebne usluge agencija za zapošljavanje.

²¹ Prosječno trajanje postupka je od četiri do šest mjeseci.

²² Flash Eurobarometar 529: *European Year of Skills: Skills shortages, recruitment and retention strategies in small and medium-sized enterprises*.

²³ Provjera primjerenosti zakonodavstva o zakonitim migracijama (SWD(2019) 1056 final).

²⁴ Međutim, države članice moraju osigurati da je reguliranje pristupa profesijama proporcionalno i da se njime ne diskriminira na temelju državljanstva ili drugih razloga. Procjena proporcionalnosti potrebna je i prije donošenja novih ili izmjene postojećih mjera za reguliranje profesija u skladu s Direktivom (EU) 2018/958.

²⁵ Izvješće o procjeni učinka priloženo Prijedlogu o bazi talenata EU-a (SWD(2023) 717 final).

bilo je visokokvalificirano, ali ih je 39,4 % bilo prekvalificirano²⁶ za posao koji obavljaju, pri čemu je taj postotak veći kod žena nego muškaraca. Taj postotak za građane EU-a koji rade u drugoj državi članici iznosi 31,8 %, a za one koji borave u vlastitoj zemlji samo 21,1 %²⁷. Olakšavanje priznavanja kvalifikacija i vještina stoga isto može pomoći u iskorištavanju neiskorištenog potencijala državljana trećih zemalja koji se već nalaze u EU-u.

Stvaranje **gostoljubivog okruženja** za državljane trećih zemalja sa zakonitim boravkom i pružanje učinkovite potpore integraciji, uključujući obitelji radnika, također je presudno za privlačnost EU-a i sveukupni uspjeh politika zakonitih migracija. U tom području i dalje postoje problemi. Državljanima trećih zemalja izloženi su većoj diskriminaciji na radnom mjestu, a dokazi upućuju na to da to neproporcionalno utječe na visokoobrazovane osobe²⁸, što je jedan od razloga zašto je stopa zaposlenosti državljana trećih zemalja niža od one državljana EU-a²⁹. Akcijskim planom EU-a za antirasizam³⁰ te akcijskim planom za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027.³¹ nastoji se riješiti taj problem. Pošteno i transparentno zapošljavanje osigurava da svi kandidati imaju jednaku i nepristranu priliku da se natječu za radna mjesta bez obzira na njihov spol, rasno ili etničko podrijetlo, dob, vjeru ili uvjerenje³².

I suradnja sa **socijalnim partnerima** presudna je za dobro upravljanje zakonitim migracijama. Socijalni dijalog može pridonijeti postizanju zajedničke vizije o tome kako se zakonite migracije trebaju uklopiti u šire strategije tržišta rada. Države članice trebale bi uzeti u obzir stajališta socijalnih partnera kako bi osigurale da se, ako smatraju da su potrebna ispitivanja tržišta rada, ta ispitivanja mogu brzo provesti i da nisu preveliko administrativno opterećenje za poslodavce, posebno MSP-ove, i za državljane trećih zemalja. Trebalo bi staviti na raspolaganje jasne i dostupne informacije o njihovom funkcioniranju. I poslodavci i sindikati imaju ulogu u integraciji državljana trećih zemalja, a Europsko partnerstvo za integraciju strukturira suradnju na razini EU-a u tom području³³.

Potreba za ciljanim pristupom koji se temelji na informacijama o vještinama

Za uspješnu mobilnost talenata potrebne su mjere za zapošljavanje državljana trećih zemalja u sektorima u kojima postoji najveća potreba za radnom snagom, ali i ekonomija razmjera koja se postiže boljom suradnjom u području zakonite migracije između EU-a i država članica.

Komisija smatra da bi mjere za mobilnost talenata na razini EU-a trebale biti **strateške** i usmjerene na zanimanja zahvaćena **zelenom i digitalnom tranzicijom**, kao i na **zdravstvenu skrb i dugotrajnu skrb**, s obzirom na akutne potrebe na razini EU-a i vjerojatna kretanja na tržištu rada u tim područjima.

²⁶ To znači da unatoč visokoj razini obrazovanja rade u zanimanjima za koje je potrebna niža ili srednja kvalifikacija.

²⁷ Podaci dobiveni u srpnju 2023. (Eurostat).

²⁸ Izvješće o zapošljavanju i socijalnoj politici u Europi za 2023.

²⁹ U 2022. bilo je zaposleno 61,9 % državljana trećih zemalja, dok je za državljane drugih država članica EU-a taj udio iznosio 77,1 %, a za državljane predmetne države članice 75,4 % (Eurostat).

³⁰ COM(2020) 565 final.

³¹ COM(2020) 758 final.

³² Direktiva 2006/54/EZ o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada, Direktiva Vijeća 2000/43/EZ o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo i Direktiva Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja.

³³ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-and-integration/cooperation-economic-and-social-partners/european-partnership-integration_hr

Međutim, potrebe tržišta rada mogu se brzo mijenjati, a ujedno se razlikuju među državama članicama. EU bi trebao moći osigurati da su njegove inicijative za migracije radne snage u skladu s najnovijim potrebama gospodarstva i poslodavaca. Pristupačne i ažurirane **informacije o vještinama** presudne su za osmišljavanje fleksibilnih strategija za rješavanje problema manjka radne snage, pomoć u usklađivanju ponude i potražnje na tržištu rada te usmjeravanje razvoja vještina.

Na temelju inicijativa koje su već pokrenute za razvoj sofisticiranijih pristupa informacijama o vještinama³⁴, Komisija radi na **sustavnijem pristupu pružanju i upotrebi informacija o vještinama**. Platforma za migracije radne snage, pokrenuta u siječnju 2023., važan je forum za raspravu o tome kako razviti ciljanu politiku migracije radne snage koja odražava strateške potrebe na temelju informacija o vještinama. Platforma okuplja predstavnike tijela država članica nadležnih za zapošljavanje i migracije sa socijalnim partnerima i omogućuje razmjenu mišljenja o tim pitanjima u kontekstu Europske godine vještina³⁵.

Mjera: Komisija će nastaviti promicati strateški pristup informacijama o vještinama te se oslanjati na najnovije podatke o tržištu rada u suradnji s državama članicama i javnim službama za zapošljavanje.

3. LAKŠE ZAPOSŁJAVANJE DRŽAVLJANA TREĆIH ZEMALJA – BAZA TALENATA EU-A

Ovom se Komunikacijom utvrđuju mjere za svladavanje najvažnijih prepreka utvrđenih u prethodnom odjeljku olakšavanjem međunarodnog zapošljavanja, podupiranjem priznavanja kvalifikacija i vještina te jačanjem suradnje s trećim zemljama u tim područjima. Temelj tog pristupa jest prijedlog Komisije o uspostavi **baze talenata EU-a**, kojom se ispunjavaju obveze koje je Komisija preuzela u okviru paketa o vještinama i talentima te Pakta o migracijama i azilu.

Cilj je baze talenata EU-a povećati ukupnu privlačnost EU-a uspostavom **prve platforme na razini EU-a** otvorene za državljane trećih zemalja iz cijelog svijeta koji žele zakonito raditi u Europi i poslodavce koji ne mogu pronaći talente koji su im potrebni na tržištu rada EU-a. Poslodavcima u EU-u omogućit će pristup većem broju talenata te ubrzati i olakšati zapošljavanje. Platforma će tražiteljima zaposlenja i poslodavcima pružati informacije o postupcima zapošljavanja i useljavanja, kao i o priznavanju kvalifikacija u državama članicama sudionicama. Kako bi se olakšala integracija, uključivat će i informacije o životnim i radnim uvjetima u državama članicama sudionicama te pravima i obvezama državljana trećih zemalja. Mreža delegacija EU-a u cijelom svijetu pomagat će u pružanju informacija i služiti kao posrednik za tražitelje zaposlenja iz trećih zemalja koji traže informacije o zakonitim migracijskim putovima i platformi za bazu talenata EU-a.

³⁴ Na primjer, Program vještina za Europu 2020. uključuje djelovanje za generiranje suvremenijih, detaljnijih i preciznijih informacija o vještinama. Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja, Eurostat, ELA i EUROFOUND uključeni su u razne inicijative za poboljšanje informacija o vještinama, među ostalim korištenjem velikih količina podataka. Predviđanje vještina na razini sektora provodi se u okviru plana za sektorsku suradnju u području vještina, usmjerenog na prioritetne sektore. U lipnju 2023. na platformi Europass pokrenut je alat za prikupljanje informacija o vještinama koji pruža informacije o deficitarnim zanimanjima po zemljama. Na razini država članica javne službe za zapošljavanje sve su aktivnije u utvrđivanju budućih potreba za vještinama, a mnoge od njih razvijaju i sveobuhvatne strategije za rješavanje budućih potreba za vještinama.

³⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/IP_23_103

Baza talenata EU-a bit će usmjerena na posebna **zanimanja na svim razinama vještina, na temelju najčešćih deficitarnih zanimanja** u Uniji te na zanimanja koja izravno pridonose zelenoj i digitalnoj tranziciji, koja se prema potrebi ažuriraju u skladu s promjenjivim okolnostima na tržištu rada. Komisija je danas utvrdila 42 deficitarna zanimanja na razini EU-a³⁶, koja su priložena predloženoj Uredbi o bazi talenata. Kako bi se omogućio brz odgovor na promjenjive potrebe tržišta rada, Komisija će taj popis moći izmijeniti delegiranim aktom. Osim toga, države članice moći će obavijestiti o dodavanju ili uklanjanju određenih deficitarnih zanimanja za koja će dostaviti oglase za slobodna radna mjesta.

Sudjelovanje u bazi talenata EU-a bit će **dobrovoljno** za države članice, koje će podupirati upravljanje sustavom baze talenata putem svojih nadležnih tijela. Nacionalna tijela u državama članicama sudionicama bila bi usko uključena u provedbu tog alata, a samo bi poslodavci s poslovnim nastanom u tim državama članicama mogli registrirati svoja slobodna radna mjesta na portalu i ondje tražiti kandidate. Prijedlog je u potpunosti u skladu s isključivom odgovornošću država članica za određivanje opsega prihvata državljana trećih zemalja te će nadopuniti, a ne zamijeniti postojeće instrumente za privlačenje talenata na nacionalnoj razini.

Baza talenata EU-a bit će nova informatička platforma usmjerena na državljane trećih zemalja koji još nisu u EU-u, a njezin će se dizajn temeljiti na dugogodišnjem uspješnom iskustvu Komisije s platformom **EURES**³⁷. Baza talenata EU-a imat će i ugrađene zaštitne mjere kako bi se poslodavcima onemogućilo izrabljivanje jer će državljani trećih zemalja koji se zaposle preko baze talenata EU-a nakon zaposlenja imati ista prava i obveze kao i radnici iz EU-a. Podupirat će i interoperabilnost s nacionalnim platformama za zapošljavanje.

Baza talenata pomoći će u provedbi vanjske dimenzije Pakta o migracijama i azilu doprinosom partnerstvima za traženje talenata i razvojem učinkovitih dodatnih mehanizama za ulazak u EU. U bazi talenata EU-a moći će se registrirati i raseljene osobe u trećim zemljama kojima je potrebna međunarodna zaštita i time će se poduprijeti mjere koje se poduzimaju za uspostavu dodatnih mehanizama za osobe koje ispunjavaju uvjete za prihvata.

Olakšavanjem pristupa postojećim zakonitim mehanizmima baza talenata EU-a poslužiti će i kao sredstvo za odvraćanje od nezakonitih migracija. Tome će se pomoći i činjenica da nitko na koga se primjenjuje zabrana ulaska, posebno nakon odluke o vraćanju u skladu s Direktivom o vraćanju³⁸, neće imati pravo registrirati se u bazi talenata EU-a.

Mjera: Uredba o uspostavi baze talenata EU-a:

- Komisija predlaže **Uredbu o uspostavi baze talenata EU-a**³⁹ kako bi se olakšalo strateško međunarodno zapošljavanje tražitelja zaposlenja koji nisu iz EU-a u deficitarnim zanimanjima od značaja za EU,

³⁶ Popis se temelji na tri glavna izvora: i. Europsko nadzorno tijelo za rad (ELA) jer se koriste podaci javnih službi za zapošljavanje o manjku radne snage u različitim zanimanjima; ii. manjak radne snage relevantan s obzirom na neto stopu emisija i digitalizaciju utvrđen na temelju izravnog doprinosa sektora provedbi EU-ovih klimatskih ciljeva i ciljeva u području digitalizacije; iii. zanimanja koja nisu bila deficitarna prethodnih godina, ali će vjerojatno postati važna za tranziciju u budućnosti.

³⁷ [EURES](#) nastoji olakšati slobodno kretanje radnika unutar EU-a i djeluje kao europska mreža za suradnju javnih službi za zapošljavanje s portalom koji se može pretraživati kako bi se olakšalo povezivanje tražitelja zaposlenja i poslodavaca.

³⁸ Direktiva 2008/115/EZ o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom.

³⁹ COM(2023) 716 final.

- Komisija će surađivati s državama članicama kako bi se osiguralo da baza talenata EU-a od samog početka može na odgovarajući način odgovarati na nacionalne potrebe tržišta rada i dopunjavati postojeće nacionalne inicijative, među ostalim putem interoperabilnosti s postojećim nacionalnim platformama za zapošljavanje.

4. LAKŠE I BRŽE PRIZNAVANJE STRUČNIH KVALIFIKACIJA I VJEŠTINA STEČENIH U TREĆIM ZEMLJAMA

Komisija predlaže niz mjera kojima se promiču **zajednički pristupi i suradnja među državama članicama u pogledu priznavanja kvalifikacija i vrednovanja vještina**, olakšava pronalaženje informacija o relevantnim pravilima i postupcima te pomaže državama članicama i poslodavcima da dobiju pristup pouzdanim informacijama o okvirima za kvalifikacije i vještine izvan EU-a. Jednostavniji i bolji postupci u tom području pomoći će poslodavcima da znaju što znači kvalifikacija stečena izvan EU-a u praksi, čime će se osigurati da državljani trećih zemalja mogu obavljati poslove za koje su zaposleni i da imaju kvalifikacije usporedive sa svojim kolegama iz EU-a.

Stanje na tržištu rada ujedno zahtijeva i širu primjenu pristupa „vještine na prvom mjestu”. Taj pristup već primjenjuju mnoga poduzeća pri zapošljavanju te tako priznaju vrijednost i formalnih kvalifikacija i drugih dokazivih vještina i iskustava potrebnih za odabir pravih kandidata za slobodna radna mjesta te je dosad davao pozitivne rezultate.

Rad na zajedničkom pristupu EU-a priznavanju kvalifikacija državljana trećih zemalja

Komisija danas donosi Preporuku o priznavanju kvalifikacija svih državljana trećih zemalja koji zakonito borave u EU-u⁴⁰ u kojoj se utvrđuju smjernice za poboljšanje postupaka i pomoć državama članicama u bržem i učinkovitijem priznavanju kvalifikacija i vještina stečenih izvan EU-a. U Preporuci se zagovaraju veća fleksibilnost i smanjenje administrativnog opterećenja za državljane trećih zemalja kako bi mogli brže i učinkovitije pristupiti mogućnostima zapošljavanja ili visokog obrazovanja u EU-u. Odnosi se na slučajeve priznavanja radi pristupa reguliranim profesijama, u okviru postupaka zakonite migracije i radi daljnjeg učenja. U preporuci se ističe da bi formalni postupci priznavanja trebali biti potrebni samo ako se nositelju kvalifikacija dodjeljuju prava u ta tri konteksta. Priznavanje kvalifikacija ne bi se trebalo zahtijevati za potrebe zapošljavanja u nereguliranim profesijama. U tim slučajevima alati za transparentnost i informacije mogu pomoći u razumijevanju i usporedbi kvalifikacija i vještina.

Kad je riječ o pristupu reguliranim profesijama, preporuka se temelji na Direktivi 2005/36/EZ, kojom se utvrđuje sustav priznavanja stručnih kvalifikacija u EU-u⁴¹. Preporuka se temelji i na iskustvu s provedbom Preporuke Komisije iz travnja 2022. o olakšavanju priznavanja kvalifikacija za osobe koje bježe od ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine⁴². Procjena rezultata te preporuke⁴³ pokazala je niz obećavajućih praksi na kojima se temelji

⁴⁰ Preporuka se primjenjuje na državljane trećih zemalja koji su u postupku dobivanja vize ili radne i boravišne dozvole u državi članici ili već zakonito borave u Uniji.

⁴¹ Direktiva 2005/36/EZ nudi okvir kojim se utvrđuju se zajednička načela, postupci i kriteriji za priznavanje te promiče transparentnost, pravednost i dosljednost u postupku priznavanja. Kao što je već navedeno, njome se utvrđuju i minimalni standardi osposobljavanja za određene profesije.

⁴² Preporuka Komisije (EU) 2022/554 o priznavanju kvalifikacija osoba koje bježe od ruske invazije na Ukrajinu.

⁴³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/assessment-commission-recommendation-eu-2022554-5-april-2022-recognition-qualifications-people_hr

nova Preporuka, među ostalim istaknute su koristi od razmjene informacija između tijela država članica i partnerskih zemalja kako bi se olakšalo priznavanje kvalifikacija.

Preporuka će biti vrijedna dopuna bazi talenata EU-a i trebala bi pomoći državama članicama da **poboljšaju postupke priznavanja u okviru mjera koje poduzimaju da privuku kvalificirane radnike iz inozemstva**. Njome se države članice potiču da koriste informacije o vještinama kako bi utvrdile „prioritetne regulirane profesije” za koje bi postupke priznavanja trebalo dodatno ubrzati za državljane trećih zemalja, kao i za mobilne građane EU-a. Nakon što baza talenata EU-a počne s radom, države članice mogle bi pri utvrđivanju prioritetnih reguliranih profesija uzimati u obzir popis zanimanja deficitarnih na razini EU-a izrađen za bazu talenata.

Postupci zapošljavanja u velikom broju različitih sektora mogu se poboljšati na temelju smjernica iz Preporuke, ali njezina primjena razlikovat će se ovisno o tome kako je regulirano zapošljavanje u svakoj profesiji. Na primjer, s obzirom na to da su zanimanja u digitalnom sektoru općenito neregulirana, u Preporuci se pri zapošljavanju na takva radna mjesta zagovara zauzimanje pristupa „vještine na prvom mjestu”. Ta se zanimanja mogu oslanjati i na revidiranu Direktivu o plavoj karti, kojom je za neke poslove u području IKT-a uvedena istovrijednost između vještina potvrđenih stručnim iskustvom i usporedivih kvalifikacija stečenih visokim obrazovanjem⁴⁴. Za ta zanimanja države članice ne bi trebale nametati formalni postupak priznavanja kao preduvjet za prihvata.

Mjera: Preporuka Komisije o priznavanju kvalifikacija državljana trećih zemalja⁴⁵.

Preporuka bi trebala dovesti do jednostavnijih i bržih postupaka, a istodobno bi se osiguralo da se dostavljene informacije mogu provjeriti i da se može imati povjerenja u postupke. Poštovanje profesionalnih standarda ne bi smjelo dovesti do zahtjeva koji odvrću kandidata ili usporavaju postupke zapošljavanja.

Komisija će poduprijeti provedbu Preporuke tako što će:

- organizirati posebne sastanke s državama članicama, posebno u skupini koordinatora za priznavanje stručnih kvalifikacija, kao i s drugim dionicima,
- pozvati države članice da izvješćuju o nacionalnim inicijativama, reformama i statističkim podacima o odlukama o priznavanju povezanim s kvalifikacijama iz trećih zemalja,
- osigurati pristup informacijama na internetu kako bi se državljanima trećih zemalja pomoglo da razumiju što je potrebno za priznavanje vještina i kvalifikacija u Uniji,
- povećati sinergije između Preporuke i drugih mjera navedenih u ovoj Komunikaciji.

Poboljšanje informacija o postupcima priznavanja i usporedivost kvalifikacija

Pronalaženje **informacija o kvalifikacijama i vještinama stečenima u trećim zemljama te primjenjivim postupcima priznavanja u državama članicama** presudan je element za poslodavce i kandidate koji nisu iz EU-a⁴⁶. Nadležnost za postupke priznavanja često dijele

⁴⁴ Vidjeti članak 2. stavak 9. točku (a) i Prilog I. Direktivi (EU) 2021/1883.

⁴⁵ C(2023) 7700 final.

⁴⁶ U svojoj studiji iz 2017. naslovljenoj *Making Integration Work: Assessment and Recognition of Foreign Qualifications*, OECD je istaknuo olakšavanje informacija o postupcima priznavanja kao važno pitanje za poboljšanje sustava priznavanja. U sveobuhvatnom izvješću iz 2013. pod nazivom *Recognition of Qualifications and Competences of Migrants* Međunarodna organizacija za migracije ukazala je na to da u

različita upravna tijela unutar država članica, među ostalim ona na središnjoj i regionalnoj razini. Trenutačno državljanima trećih zemalja i mobilnim radnicima iz EU-a može biti teško utvrditi je li profesija u kojoj žele raditi regulirana u određenoj državi članici. Nepostojanje višjejezičnih informacija o priznavanju može biti dodatna prepreka: mjere za rješavanje tog problema za osobe raseljene iz Ukrajine bile su potpora osobama koji traže posao⁴⁷.

Iako trenutačno ne postoji središnja točka za informiranje na razini EU-a o priznavanju kvalifikacija iz trećih zemalja, **mreže ENIC-NARIC**⁴⁸ razvile su nekoliko alata za lakši pristup informacijama o postupcima priznavanja i sustavima visokog obrazovanja, koji se mogu dodatno razviti. Centri NARIC mogu donositi odluke o akademskom priznavanju i izdavati potvrde o usporedivosti, s naglaskom na visokoškolskim kvalifikacijama. Neki centri NARIC djeluju kao jedinstvena ulazna točka za procjenu ili priznavanje kvalifikacija, što državljanima trećih zemalja može olakšati pristup postupcima. U deset država članica⁴⁹ centri NARIC su pomogli da se uspostavi baza podataka s javno dostupnim informacijama o nacionalnim odlukama o priznavanju, za što su se u nekim slučajevima koristila financijska sredstva EU-a.

Komisija će poticati i podupirati države članice u razvoju baza podataka o usporedivosti kvalifikacija iz trećih zemalja i osiguravanju interoperabilnosti tih baza podataka te će 2024. za to staviti na raspolaganje sredstva iz programa Erasmus+. Za relevantne kvalifikacije, prvenstveno u visokom obrazovanju, baze podataka trebale bi moći besplatno generirati potvrdu o usporedivosti i, ako je moguće, navesti postupke za priznavanje kvalifikacije. Kako bi se omogućile izravne usporedbe na temelju uporabe sličnih pojmova i definicija, Komisija potiče države članice da osiguraju da se te baze podataka temelje na standardima europskog modela učenja⁵⁰. Komisija će surađivati s mrežom NARIC kako bi osigurala koordinirani pristup kad je riječ o trećim zemljama i kvalifikacijama koje treba obuhvatiti, dajući prednost zemljama sudionicama partnerstva za traženje talenata. U bazama podataka moglo bi se navesti i koje bi dodatno osposobljavanje (kao što su mikrokvalifikacije) moglo biti potrebno za nadoknađivanje razlika između kvalifikacija treće zemlje i usporedivih kvalifikacija u državama članicama. Višjejezične baze podataka dodatno olakšavaju pristup informacijama.

U drugoj fazi Komisija će istražiti i izvedivost **razvoja alata na razini EU-a kojim bi se povezale nacionalne baze podataka o priznavanju** u okviru kojeg bi se na temelju usklađenog predloška mogle izrađivati digitalne potvrde o usporedivosti za određene kvalifikacije iz trećih zemalja, koje bi se odnosile na sve države članice. Time bi se mogle obuhvatiti kvalifikacije iz EU-a i trećih zemalja kako bi se olakšala mobilnost unutar EU-a i

nekoliko država članica EU-a migranti teško dolaze do informacija. U provjeri primjerenosti zakonodavstva o zakonitim migracijama iz 2019. koju je provela Komisija preporučeno je da se poboljša pristup informacijama za državljane trećih zemalja o postupcima priznavanja i njihovim ishodima (SWD(2019 1056 final).

⁴⁷ Preporuka Komisije (EU) 2022/554 od 5. travnja.

⁴⁸ Mreža ENIC (Europska mreža informacijskih centara) i mreža NARIC (Nacionalni informacijski centri za akademsko priznavanje) blisko surađuju. Centri ENIC su tijela za priznavanje država potpisnica Lisabonske konvencije o priznavanju, u kojima tajništvo osiguravaju Vijeće Europe i UNESCO, a centri NARIC su tijela za priznavanje zemalja sudionica u programu Erasmus+. Svi centri NARIC su ujedno i centri ENIC (osim grčkog tijela za priznavanje). Te dvije mreže imaju zajednički program rada, povelju i upravno vijeće.

⁴⁹ Bugarska, Cipar, Danska, Njemačka, Irska, Italija, Litva, Nizozemska, Poljska, Švedska.

⁵⁰ Europski model učenja je višjejezični podatkovni model za učenje koji se može upotrebljavati za opisivanje svih podataka povezanih s učenjem, uključujući formalno, neformalno i informalno učenje. Pomaže u razmjeni podataka o vještinama, kvalifikacijama, akreditaciji i mogućnostima za učenje te olakšava interoperabilnost i razmjenu vjerodajnica.

zakonite migracije. Alat bi se temeljio na postojećim nacionalnim bazama podataka i bio bi interoperabilan s mrežom nacionalnih baza podataka o kvalifikacijama partnerskih zemalja⁵¹ s kojima surađuje Europska zaklada za osposobljavanje (ETF). Tim bi se alatom poslodavcima ujedno omogućilo da utvrde kvalifikacije iz trećih zemalja usporedive s nacionalnom kvalifikacijom koju traže, što može olakšati postupke ciljanog zapošljavanja. To bi ujedno bila naznaka kandidatima o tome kako će se njihove kvalifikacije uzimati u obzir u postupku priznavanja.

Mreže ENIC-NARIC trenutačno su orijentirane na visoko obrazovanje. S obzirom na potrebu za tehničkim vještinama na tržištu rada EU-a i činjenicu da trenutačno ne postoje strukture za suradnju na razini EU-a u području **priznavanja kvalifikacija u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju**, proširenje područja djelovanja tih mreža na strukovno obrazovanje i osposobljavanje moglo bi donijeti znatne koristi. Države članice mogle bi istražiti bi li, uz potporu Komisije, uloga centara NARIC mogla obuhvatiti i strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Time bi se pripremio teren za izdavanje potvrda o usporedivosti kvalifikacija u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja iz EU-a i trećih zemalja, kao i kvalifikacija u visokom obrazovanju.

Još jedan relevantan alat koji bi se mogao iskoristiti je Komisijina **baza podataka reguliranih profesija**⁵². U njoj se nalaze informacije za svaku državu članicu o tome jesu li određene profesije u njoj regulirane te o tijelu nadležnom za priznavanje. Iako je baza podataka trenutačno usmjerena na mobilne građane EU-a, informacije o tome koje su profesije regulirane u svakoj državi članici relevantne su i za državljane trećih zemalja. Komisija će surađivati s državama članicama kako bi osigurala da baza podataka sadržava točne informacije o tijelima nadležnima za priznavanje kvalifikacija kako građana EU-a tako i državljane trećih zemalja.

U okviru platforme za bazu talenata EU-a promicat će se vidljivost informacijskih resursa povezanih s postupcima priznavanja i potvrđivanja u državama članicama sudionicama kako bi se osiguralo da su kandidati u trenutku prijave upoznati s izgledima za priznavanje stečenih kvalifikacija i vještina.

Mjera: poboljšanje transparentnosti postupaka priznavanja i lakši pristup

Komisija će:

- poticati i podupirati veći broj država članica u razvoju semantički interoperabilnih baza podataka o postupcima priznavanja i odlukama o priznavanju koje mogu generirati potvrde o usporedivosti,
- istražiti izvedivost uspostave dodatnih internetskih resursnih centara s informacijama o vještinama i kvalifikacijama na temelju rada resursnog centra za Ukrajinu (vidjeti u nastavku);
- procijeniti izvedivost razvoja alata na razini EU-a koji može generirati potvrde o usporedivosti na temelju usklađenog predloška za određene kvalifikacije iz trećih zemalja koji bi obuhvatio više država članica;
- nastaviti podupirati mreže ENIC-NARIC i poticati države članice da razmotre proširenje nadležnosti NARIC-a na kvalifikacije u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;

⁵¹ Trenutačno je u fazi potvrđivanja koncepta.

⁵² <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/home>

- uključiti informacije u bazu podataka reguliranih profesija o tijelima država članica nadležnima za priznavanje kvalifikacija državljana trećih zemalja koje omogućuju pristup reguliranim profesijama.

Izgradnja povjerenja u kvalifikacije i vještine stečene u trećim zemljama

Nesigurnost u odnosu na vrijednost vještina, radnog iskustva i kvalifikacija stečenih u trećim zemljama te funkcioniranje sustava osposobljavanja i obrazovanja trećih zemalja jedna je od glavnih prepreka za tijela država članica za priznavanje i poslodavce koji ocjenjuju kvalifikacije i vještine državljana trećih zemalja⁵³. Stoga popunjavanje tih praznina u znanju mora biti jedan od glavnih ciljeva rada Komisije na priznavanju kvalifikacija i vještina.

Nakon početka ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine EU je osmislio nekoliko alata za lakšu procjenu vještina i kvalifikacija osoba raseljenih iz Ukrajine. Komisija je provela usporedbu Europskog kvalifikacijskog okvira s ukrajinskim nacionalnim okvirom⁵⁴ i dala smjernice za brzo priznavanje ukrajinskih kvalifikacija u visokom obrazovanju⁵⁵. Ujedno je prevela niz važnih alata na ukrajinski. ETF je uspostavio resursni centar⁵⁶ za materijale o kvalifikacijama, vještinama i studijama osoba iz Ukrajine, koji su od ožujka 2022. do siječnja 2023. pretraženi oko 21 000 puta. Ti su alati pomogli stručnjacima za priznavanje i poslodavcima u EU-u da bolje upoznaju profil vještina i kvalifikacije osoba raseljenih iz Ukrajine.

To vrijedno iskustvo može se iskoristiti kako bi se donio više **strateški pristup razvoju smjernica za potporu evaluaciji kvalifikacija i priznavanju kvalifikacija** stečenih izvan EU-a. Europska zaklada za osposobljavanje (ETF) ima znatno iskustvo u pomaganju trećim zemljama u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira koji se mogu usporediti s europskim kvalifikacijskim okvirima, posebno u susjedstvu EU-a i regiji proširenja. Osim toga, trenutačno pruža sustavnu pomoć 11 afričkih zemalja u razvoju njihovih kvalifikacijskih okvira, što je dio projekta koji se provodi s Afričkom unijom⁵⁷. Mreže ENIC-NARIC ujedno osiguravaju vrijedan okvir za suradnju među tijelima država članica za priznavanje u pogledu analize čestih kvalifikacija iz trećih zemalja.

Mjera: koristiti alate EU-a za razumijevanje vrijednosti kvalifikacija i vještina stečenih u trećim zemljama koje su relevantne za rješavanje problema manjka radne snage u EU-u.

Ovisno o utvrđenim potrebama Komisija će:

- surađivati s Europskom zakladom za osposobljavanje (ETF), mrežama ENIC-NARIC, Europskim registrom za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju, državama članicama i trećim zemljama na izradi smjernica o kvalifikacijskim okvirima odabranih trećih zemalja i vrijednosti određenih kvalifikacija usporedbom Europskog kvalifikacijskog okvira s nacionalnim (i regionalnim) kvalifikacijskim okvirima te provođenjem ciljanih procjena prakse trećih zemalja u području akreditacije i osiguranja kvalitete.

⁵³ Provjera primjerenosti zakonodavstva o zakonitim migracijama (SWD(2019) 1056 final).

⁵⁴ Europska komisija, Usporedno izvješće Europskog kvalifikacijskog okvira i ukrajinskog nacionalnog kvalifikacijskog okvira, siječanj 2023.

⁵⁵ Europska komisija, Smjernice o ubrzanom priznavanju ukrajinskih kvalifikacija u visokom obrazovanju, svibanj 2022.

⁵⁶ <https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-information-ukrainians-and-eu-countries>

⁵⁷ <https://acqf.africa/>

- alate kojima se olakšava procjena vještina državljana trećih zemalja prevesti na jezike odabranih trećih zemalja.

Dugoročna vizija za poboljšanje priznavanja kvalifikacija i vještina

Ostvarivanje najvećeg mogućeg potencijala EU-a za privlačenje talenata iz inozemstva ne može se odvojiti od nastojanja da se poboljša interno **priznavanje kvalifikacija i vještina**. Trenutačni tempo tehničkih i društvenih promjena znači da EU mora razmotriti daljnji razvoj općeg pristupa priznavanju kvalifikacija i vještina kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri ostvario potencijal jedinstvenog tržišta. EU će morati poduzeti dodatne mjere za promicanje mobilnosti radne snage, smanjenje prepreka na jedinstvenom tržištu te poboljšanje mobilnosti učenika i studenata, a sustavi i prakse za priznavanje kvalifikacija i vještina moraju moći odgovoriti na promjene potražnje za vještinama.

Time se pruža prilika da se isti pristup primijeni u jačanju suradnje s trećim zemljama i pretvaranju EU-a u privlačnije mjesto za rad. Ciljana primjena informacija o vještinama za planiranje i jačanje kapaciteta usluga priznavanja, omogućivanje razmjene interoperabilnih i pouzdanih informacija o kvalifikacijama i vještinama te osiguravanje dostupnosti i svrsishodnosti informacija dostupnih poslodavcima i zaposlenicima mogla bi biti sredstva za olakšavanje zapošljavanja osoba iz trećih zemalja.

Vrijeme papirnatih diploma bliži se kraju. EU je poduzeo **mjere za prelazak na digitalne kvalifikacije i vjerodajnice na razini cijelog sustava**⁵⁸. U budućnosti bi svaki učenik trebao dobiti svoje kvalifikacije, svjedodžbe i prava u sigurnom digitalnom formatu, koji sadržava višejezične informacije i može se odmah provjeriti. Time će se olakšati povezivanje kvalificiranih radnika s radnim mjestima, kao i postupci zapošljavanja i priznavanja.

Mjera: Komisija će istražiti mogućnost **opsežnije reforme sustava EU-a za priznavanje kvalifikacija i vještina** kako bi se osiguralo da postojeći pravni okvir, alati i sustavi, kao što su oni obuhvaćeni Direktivom 2005/36/EZ, budu otporni na buduće promjene, ambiciozni i da pridonose učinkovitom funkcioniranju jedinstvenog tržišta. To će uključivati razmatranje o tome kako dodatno poboljšati priznavanje kvalifikacija stečenih u trećim zemljama i o mjeri u kojoj bi usklađivanje moglo biti potrebno, na temelju iskustva u provedbi trenutačne Preporuke Komisije.

5. USPOSTAVA PARTNERSTAVA ZA MOBILNOST TALENATA I STJECANJE VJEŠTINA

Suradnja u području migracija radne snage može donijeti znatne koristi zemljama podrijetla, kao i zemljama odredišta. Mobilnost talenata može potaknuti protok vještina i prijenos znanja između EU-a i partnerskih zemalja. Priljev novčanih doznaka iz EU-a u zemlje s niskim i srednjim dohotkom procjenjuje se na oko 65 milijardi EUR, a tim se sredstvima može pružiti prijeko potrebna pomoć najranjivijima u zemljama u razvoju⁵⁹. Komisija se zalaže za smanjenje transakcijskih troškova i olakšavanje prijenosa novčanih doznaka. U UN-ovim ciljevima održivog razvoja prepoznaje se da migracije pridonose

⁵⁸ Komisija je u listopadu 2021. pokrenula europske digitalne vjerodajnice za učenje, skup standarda i softvera za izradu, elektroničko potpisivanje, izdavanje, pohranu, razmjenu, pregled i provjeru podataka o učenju.

⁵⁹ [Međunarodni dan obiteljskih novčanih doznaka: EU je odlučan smanjiti transakcijske troškove kako bi migranti i njihove obitelji mogli maksimalno iskoristiti ključni izvor prihoda \(europa.eu\); Prijedlog uredbe o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i izmjeni Uredbe \(EU\) br. 1093/2010, COM\(2023\) 367 final.](#)

stvaranju uključivog rasta i razvoja te se poziva na politike za „olakšavanje sigurnih, zakonitih i odgovornih migracija i mobilnosti ljudi”⁶⁰.

Suradnja u području zakonitih putova prioritet je pakta o migracijama i azilu. Otkako je pakt donesen, Komisija je svoj rad u tom području najviše usmjerila na pokretanje partnerstava za traženje talenata. Partnerstva za traženje talenata osiguravaju okvir za suradnju EU-a i ključnih trećih zemalja na poticanju uzajamno korisne međunarodne mobilnosti (vidjeti u nastavku). Komisija radi i na promicanju inovativnih dodatnih mehanizama povezanih sa zapošljavanjem osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita kao vjerodostojne alternative nezakonitim migracijama⁶¹. Takva suradnja na zakonitim putovima povezana je sa širim partnerstvima u svim aspektima migracija.

Kako bi se osigurala učinkovita međunarodna suradnja u području migracija radne snage, potrebno je zajedničko djelovanje u području razvoja vještina, izbjegavanja odljeva mozgova i promicanja partnerstava među brojnim dionicima, uključujući relevantna tijela u odredišnim i matičnim zemljama, privatnom sektoru i ustanovama za osposobljavanje. Dijalog je od iznimne važnosti za utvrđivanje zajedničkih dugoročnih programa za postizanje navedenih ciljeva, a potpora za izgradnju kapaciteta može uvelike pridonijeti tome da se zajednički prioriteti počnu provoditi u djelo.

EU je odlučan odgovoriti na legitimne dvojbe trećih zemalja u pogledu odljeva mozgova koje su zabrinute da bi njihova tržišta rada mogla ostati bez kvalificirane radne snage te da bi to moglo ograničiti njihov razvoj. Direktiva o plavoj karti sadržava obveze izvješćivanja radi praćenja njezina učinka na odljev mozgova i potiče potporu kružnoj migraciji visokokvalificiranih državljana trećih zemalja. Tom će pristupu pridonijeti i mjere utvrđene u ovoj Komunikaciji rješavanjem problema traćenja intelektualnog potencijala, što je ujedno u interesu zemalja podrijetla radnika. Osiguravanjem da se državljani trećih zemalja zapošljavaju na radnim mjestima koja odgovaraju njihovim vještinama i kvalifikacijama na tržištu rada povećava se potencijal za prijenos vještina između EU-a i partnerskih zemalja, kao i novčanih doznaka.

Potrebno je nastaviti raditi na rješavanju problema povezanih s odljevom mozgova. Jedan od načina za smanjenje rizika je **da se suradnja s trećim zemljama usmjeri na sektore u kojima su obilježja tržišta rada komplementarna** u smislu prekomjerne odnosno nedostatne ponude radnika. EU i države članice također mogu usmjeriti suradnju na sektore u kojima postoji zajednička potreba za radnicima i nadopuniti suradnju u području migracija **programima za razvoj vještina** koji mogu biti korisni za oba tržišta rada te na taj način opasnost od odljeva mozgova pretvoriti u priljev mozgova.

Na temelju postojećih nacionalnih sustava u zemljama podrijetla EU već surađuje u području vještina s odabranim partnerima u okviru programa Global Gateway i u zemljama koje su dio politike susjedstva EU-a radi jačanja kapaciteta partnerskih zemalja za suradnju s EU-om na strateškim prioritetima u područjima kao što su zelena i digitalna tranzicija. EU isto tako podupire izvrsnost u obrazovanju, primjerice u okviru Regionalne inicijative za učitelje u Africi (RTIA)⁶².

Ako je moguće, **programi za razvoj vještina povezani s programima mobilnosti isto bi se trebali oslanjati na standarde osposobljavanja koji se primjenjuju u državama**

⁶⁰ Posebni cilj 10.7 u okviru 10. cilja o smanjenju nejednakosti unutar zemalja i među zemljama.

⁶¹ Preporuka Komisije (EU) 2020/1364 o zakonitim putovima do zaštite u EU-u: promicanje preseljenja, humanitarnog prihvata i drugih dodatnih mehanizama.

⁶² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_23_288

članicama u ciljanim sektorima. Prema potrebi, nakon dolaska u EU mogli bi se ponuditi programi osposobljavanja za nadoknađivanje preostalog nedostatka vještina. Suradnjom ujedno treba riješiti pitanje usporedivosti kvalifikacijskih okvira i vrednovanje svjedodžbi.

Partnerstva za traženje talenata

Cilj je **partnerstava za traženje talenata** pružiti okvire za pojačanu suradnju između EU-a, država članica i odabranih partnerskih zemalja u pogledu mobilnosti talenata i razvoja vještina. U okviru pristupa Tima Europa ta partnerstva mogu donijeti koristi objema stranama u skladu s **uzajamno korisnim i prilagođenim prioritetima**⁶³. Važno je znatno proširiti partnerstva za traženje talenata, koja moraju ići ruku pod ruku sa sveobuhvatnom suradnjom u području upravljanja migracijama, posebno u pogledu učinkovite suradnje u području ponovnog prihvata.

EU je nedavno pokrenuo partnerstva za traženje talenata s Marokom, Tunisom, Egiptom, Pakistanom i Bangladešom. Okrugli stolovi sa svakom od tih zemalja⁶⁴ uz sudjelovanje zainteresiranih država članica omogućili su da se utvrde sektori i profesije od zajedničkog interesa. Partneri su pokazali da su **uvelike zainteresirani za suradnju u području razvoja vještina i priznavanja kvalifikacija**. Prikupljanje podataka za usporedbu standarda kompetencija za prioritetna zanimanja smatralo se ključnim prvim korakom u osmišljavanju mjera u područjima kao što su razvoj vještina, priznavanje kvalifikacija i osposobljavanje prije odlaska. Rasprave su pokazale i potencijal za suradnju u području zapošljavanja, pružanja informacija o pitanjima relevantnima za mobilnost i održive reintegracije u okviru kružne migracije. U okviru partnerstava za traženje talenata mogu se podupirati i aktivnosti povezane s predselekcijom kandidata za zapošljavanje iz trećih zemalja, testiranje za ciljana zanimanja, kao i osposobljavanje prije odlaska, kao što su tečajevi jezika.

Kandidati koji su sudjelovali u aktivnostima u okviru partnerstava za traženje talenata vjerojatno će biti posebno zanimljivi poslodavcima u EU-u. Stoga će ti državljani trećih zemalja u bazi talenata EU-a biti označeni kao nositelji **posebne potvrde (Talent Partnership pass)**, koja će biti vidljiva budućim poslodavcima i pružiti informacije o vještinama koje su stečene ili potvrđene u kontekstu partnerstva za traženje talenata. Ta bi potvrda uključivala informacije o obrazovanju i osposobljavanju tražitelja zaposlenja, kao i o vještinama i kvalifikacijama koje su potvrđene u kontekstu partnerstva za traženje talenata.

Od 2016. u okviru programa Erasmus+ pokrenuti su **savezi za sektorsku suradnju u području vještina** u nekoliko područja relevantnih za zelenu i digitalnu tranziciju⁶⁵. Neki su savezi poduprli razvoj programa osposobljavanja pod vodstvom industrije. Partnerstva za traženja talenata mogla bi poslužiti kao vrijedan okvir za njihovu prilagodbu kontekstu treće zemlje.

Europski privatni sektor ima presudnu ulogu za aktivnosti partnerstva za traženje talenata u području osposobljavanja i zapošljavanja. Ulaganja javnog sektora mogu dopuniti, ali ne i zamijeniti neophodni angažman privatnog sektora u kojem rade kvalificirani radnici jer se samo tako može osigurati dugoročna održivost takvih aktivnosti. Privatni sektor, uključujući

⁶³ COM(2022) 657 final.

⁶⁴ Okrugli stolovi održani su 1. ožujka 2023. s Bangladešom, 15. ožujka s Pakistanom, 26. travnja s Marokom, 7. lipnja s Egiptom i 22. lipnja s Tunisom.

⁶⁵ U okviru tih saveza okupljeni su ključni dionici iz različitih industrijskih ekosustava, uključujući poduzeća, sindikate, ustanove za obrazovanje i osposobljavanje, kao i javna tijela. Plan za sektorsku suradnju u području vještina prepoznat je u Programu vještina za Europu kao ključna inicijativa za izradu rješenja za razvoj vještina.

strukovna udruženja, već je uključen u aktivnosti koje se financiraju u okviru partnerstava za traženje talenata, posebno u izradu kurikuluma za osposobljavanje u trećim zemljama.

Komisija će osigurati da mjere utvrđene u ovom paketu o priznavanju kvalifikacija i vještina državljana trećih zemalja dopunjuju i podupiru partnerstva za traženje talenata.

Mjera: suradnja s trećim zemljama u okviru partnerstava za traženje talenata. Ovisno o potrebama koje su utvrđene zajedno s partnerskim zemljama i državama članicama sudionicama Komisija će:

- **razmotriti u kojim bi se zemljama partnerstva za traženje talenata mogla provesti ciljana analiza njihovih kvalifikacijskih okvira,**
- poticati **izgradnju kapaciteta sustava obrazovanja i osposobljavanja** u zemljama sudionicama partnerstva za traženje talenata na temelju planiranih mjera u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, kao i međunarodne dimenzije programa Erasmus+,
- u suradnji s državama članicama poboljšati **informacije o postupcima priznavanja za državljane trećih zemalja** koje su usmjerene na zemlje sudionice partnerstva za traženje talenata,
- izgraditi **suradnju između država članica i partnerskih zemalja uključenih u partnerstva za traženje talenata u pogledu priznavanja kvalifikacija.**

6. OLAKŠAVANJE MOBILNOSTI UČENIKA I OSOBLJA KOJE SUDJELUJE U POUČAVANJU I OSPOSOBLJAVANJU – „EUROPA U POKRETU”

U okviru paketa o mobilnosti talenata Komisija predlaže **Preporuku Vijeća o obnovljenom okviru za mobilnost u svrhu učenja**. Cilj tog prijedloga da se olakša mobilnost u svrhu učenja unutar EU-a prije svega će koristiti građanima EU-a. Međutim, njime se pruža i prilika za poticanje bliske suradnje u području mobilnosti u svrhu učenja s trećim zemljama u okviru **pristupa Tima Europa** te iskorištavanje ukupne privlačnosti EU-a kao odredišta za razvoj vještina. To se može temeljiti na mjerama u okviru programa Erasmus+, posebno inicijativi Studiranje u Europi i aktivnostima programa Erasmus Mundus koje su posebno osmišljene za privlačenje talentiranih studenata iz trećih zemalja u EU. U prijedlogu se poziva i na poduzimanje mjera za rješavanje opetovanih poteškoća na koje nailaze državljani trećih zemalja, osobito u postupcima za izdavanje viza ili boravišnih dozvola za one koji odabiru Europu kao svoje odredište za učenje.

Veća je vjerojatnost da će studenti koji su sudjelovali u mobilnosti u svrhu učenja u okviru programa Erasmus+ raditi u inozemstvu ili na radnom mjestu s međunarodnom dimenzijom⁶⁶. Ako ljudi steknu pozitivna iskustva tijekom privremene mobilnosti u svrhu učenja unutar EU-a, lakše će se odlučiti na to da se u nekom trenutku vrate radi zaposlenja.

Prijedlogom se države članice potiču da **otklone preostale prepreke mobilnosti u svrhu učenja u inozemstvu** uključivanjem mogućnosti za razdoblja mobilnosti u sve kurikule obrazovanja i osposobljavanja. Presudna je i suradnja država članica s ustanovama u

⁶⁶ Studija o učinku programa Erasmus+ na visoko obrazovanje, 2019.

partnerskim zemljama, među ostalim na način da se u potpunosti iskoriste mogućnosti predviđene u Zakoniku EU-a o vizama⁶⁷ i Direktivi o studentima i istraživačima⁶⁸.

Mjera: Komisija predlaže **Preporuku Vijeća o okviru za mobilnost u svrhu učenja**⁶⁹.

U okviru tog prijedloga države članice pozivaju se na blisku suradnju u okviru pristupa Tima Europa radi daljnjeg promicanja Europe kao odredišta za učenje talentima iz trećih zemalja. Važan doprinos dala bi i ratifikacija UNESCO-ove Globalne konvencije o priznavanju kvalifikacija u području visokog obrazovanja u državama članicama.

Komisija će poduprijeti provedbu Preporuke tako što će:

- mapirati korištenje relevantnih izvora financiranja EU-a (npr. Erasmus+, Europske snage solidarnosti) i drugih financijskih sredstava na nacionalnoj ili međunarodnoj razini za informiranje o uspješnim primjerima iz prakse i poticanje sinergija među mjerama mobilnosti u svrhu učenja. Savezi Europskih sveučilišta u okviru europskog prostora obrazovanja pridonijeli su poticanju uravnotežene mobilnosti studenata unutar EU-a, a taj bi pristup usto mogao potaknuti povećanu mobilnost izvan granica EU-a,
- podupirati države članice u razvoju sveobuhvatnog pristupa poučavanju i učenju jezika, što bi imalo pozitivan učinak i na državljane trećih zemalja.

7. ZAKLJUČAK

U ovoj se Komunikaciji utvrđuje niz područja rada za povećanje privlačnosti EU-a kvalificiranim radnicima iz trećih zemalja koji će biti presudni za buduće zdravlje tržišta rada EU-a. Na tome se može raditi zajedno s drugim glavnim ciljevima politike kao što su usavršavanje i prekvalifikacija domaće radne snage, mobilnost u svrhu učenja, integracija državljana trećih zemalja, osiguravanje pravednih radnih uvjeta za sve radnike u EU-u i odvratanje od nezakonite migracije u EU.

Poboljšana mobilnost mora se temeljiti na točnom informiranju o tržištu rada i vještinama, pri čemu se posebna pozornost posvećuje zanimanjima koja su istinski deficitarna. Za to će biti presudna bliska suradnja s međunarodnim partnerima u području zakonitih putova prema EU-u.

Za uspjeh mobilnosti talenata potrebna je spremnost nacionalnih tijela i dionika iz različitih sektora, uključujući migracije, zapošljavanje, razvoj vještina i obrazovanje, da rade na ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Komisija je odlučna poduprijeti tu međusektorsku suradnju i računa na veći angažman Europskog parlamenta, Vijeća i država članica te socijalnih partnera u povećavanju privlačnosti EU-a za vještine i talente iz svih dijelova svijeta.

⁶⁷ Uredba br. 810/2009 o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama).

⁶⁸ Direktiva (EU) 2016/801 o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair*.

⁶⁹ COM(2023) 719 final.

PRILOG

Primjeri mjera koje se poduzimaju kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri ostvario potencijal domaće radne snage u EU-u

U rješavanju problema manjka radne snage i vještina prioritet EU-a je u najvećoj mogućoj mjeri ostvariti potencijal domaće radne snage. Dijalog sa socijalnim partnerima presudan je za taj proces, kao i povećanje privlačnosti zapošljavanja, posebno rješavanjem problema neodgovarajućih radnih uvjeta, promicanjem jednakih mogućnosti i borbom protiv diskriminacije. Već se poduzimaju brojne mjere:

- * U okviru **Pakta za vještine** 18 velikih partnerstava za vještine okuplja socijalne partnere i dionike te se radi na prekvalifikaciji milijuna ljudi, a u pripremi su i dodatna partnerstva.*
- * Kako bi se **ubrzalo i olakšalo priznavanje digitalnih vještina**⁷⁰, pokrenut je pilot-projekt europske potvrde za digitalne vještine kao oznake kvalitete za certificiranje digitalnih vještina, zajedno s ažuriranim okvirom digitalnih kompetencija kao referentnim okvirom za **digitalne vještine**.*
- * Većina država članica provodi znatne reforme naukovanja, uz potporu Komisije putem **Europskog saveza za naukovanje**.*
- * Iz fondova EU-a u osposobljavanje se ulaže oko 65 milijardi EUR⁷¹. To uključuje pomoć u razvoju **100 projekata za centre strukovne izvrsnosti** u područjima kao što su napredna proizvodnja ili umjetna inteligencija.*
- * EU ulaže više od 1,1 milijarde EUR⁷² u uspostavu najmanje 60 **saveza Europskih sveučilišta** koji uključuju više od 500 visokih učilišta te su predvodnici u pružanju vještina otpornih na buduće promjene studentima i cjeloživotnim učenicima.*
- * Politikom i financiranjem EU-a promiču se učinkovito usavršavanje i prekvalifikacija. Otprilike polovina država članica radi na izradi **individualnih računa za učenje**⁷³ kako bi se svakoj odrasloj osobi pružile prilike za osposobljavanje relevantno za tržište rada. Mikrokvalifikacije su učinkovit alat za usavršavanje i prekvalifikaciju kojim se otklanjaju novonastali nedostaci vještina⁷⁴.*
- * U okviru **mehanizma za poticanje talenata** i inicijative za iskorištavanje talenata u europskim regijama podupirat će se regije u osposobljavanju, zadržavanju i privlačenju osoba s vještinama, posebno regije u kojima su zabilježeni znatni odlasci radnika⁷⁵.*
- * Preporuka Vijeća o minimalnom dohotku⁷⁶, među ostalim je usmjerena na osiguravanje **mogućnosti zapošljavanja** za one koji su najudaljeniji od tržišta rada, uključujući potporu dohotku, pomoć u pronalaženju posla i personalizirane socijalne usluge.*

⁷⁰ Pokrenut u okviru paketa mjera za digitalne vještine i obrazovanje 18. travnja 2023.

⁷¹ To uključuje potporu iz Europskog socijalnog fonda plus u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost i Europskog fonda za regionalni razvoj te 400 milijuna EUR u okviru programa Erasmus+.

⁷² Potpora u okviru programa Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027.

⁷³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32022H0627%2803%29>

⁷⁴ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost Financijska potpora EU-a dolazi prvenstveno iz Mehanizma za oporavak i otpornost, Europskog socijalnog fonda plus i programa Erasmus+.

⁷⁵ COM(2023) 32 final.

- * *Uključivanje mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja niti u sustavu obrazovanja odraslih na tržište rada važan je element Garancije za mlade⁷⁷ i inicijative ALMA⁷⁸ u okviru kojih se u posljednjih deset godina pomoglo više od 43 milijuna ljudi u zapošljavanju ili nastavku obrazovanja, odnosno pronalasku mjesta za naukovanje ili pripravništvo⁷⁹.*
- * *Akcijskim planom za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027.⁸⁰ i Akcijskim planom EU-a za borbu protiv rasizma⁸¹ podupire se uključivanje državljana trećih zemalja i građana EU-a migrantskog ili manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla na tržište rada u EU-u.*
- * *Provedba politika za olakšavanje slobodnog kretanja radnika pojačana je uspostavom novog Europskog nadzornog tijela za rad (ELA). Digitalizacija i koordinacija sustava socijalne sigurnosti dodatno olakšavaju prekogranično ostvarivanje prava iz sustava socijalne sigurnosti⁸².*
- * *Novo zakonodavstvo o minimalnim plaćama bit će ključno za poboljšanje prava radnika, a prijedlozi Komisije o radu putem platformi, zaštiti od opasnih tvari na radu i ojačana tijela za jednakost te predstojeći prijedlog o jačanju kvalitativnog okvira za pripravništvo znatno bi poboljšali radne uvjete.*
- * *Uspostava europskog prostora obrazovanja, u kojem mladi i cjeloživotni učenici dobivaju najbolje obrazovanje i osposobljavanje te se mogu školovati i pronaći posao na cijelom kontinentu, bit će presudna za rješavanje problema manjka radne snage i vještina, uz potporu sredstava EU-a⁸³.*
- * *Komisija podupire države članice u okviru Instrumenta za tehničku potporu, što može uključivati potporu osmišljavanju i provedbi reformi u području migracija radne snage⁸⁴, izradi i uspostavi mehanizama za predviđanje potrebnih vještina⁸⁵ te olakšavanju postupaka za priznavanje kvalifikacija i vještina.*

⁷⁶ Preporuka Vijeća od 30. siječnja 2023. o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje.

⁷⁷ [Pojačana Garancija za mlade – Zapošljavanje, socijalna pitanja i uključenost – Europska komisija \(europa.eu\)](#)

⁷⁸ [ALMA \(Aim, Learn, Master, Achieve\)](#)

⁷⁹ COM(2023) 577 final.

⁸⁰ COM(2020) 758 final.

⁸¹ COM(2020) 565 final.

⁸² COM(2023) 501 final.

⁸³ U okviru programa Erasmus+ povećava se potpora namijenjena mobilnosti u svrhu učenja za studente, učenike u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, naučnike, polaznike obrazovanja odraslih i učenike kako bi se potaknulo uključivanje i zadovoljila sve veća potražnja za vještinama u cijelom EU-u i izvan njega.

⁸⁴ Vodeća inicijativa Instrumenta za tehničku potporu za 2023. [„Integracija migranata i privlačenje talenata \(europa.eu\)”](#)

⁸⁵ [Vodeća inicijativa Instrumenta za tehničku potporu za 2024. „Vodeća inicijativa u području vještina: Poticanje sustava za razvoj vještina koje su prilagođenije tržištu rada \(europa.eu\)”](#)